

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7661

Aşağıdaki soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Mehmet Özhasseki tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim Akın

İzmir Milletvekili

Uzun vadede kansere yol açan asbest başta olmak üzere birçok tehlikeli atık maddeyi içinde barındıran gemilerin sökülümünün yapıldığı İzmir Aliağa'daki tesise 27 Aralık 2023'te yeni bir geminin geleceği kamuoyuna yansımıştır.

Fransız 'Orange' adlı şirkete ait, ömrünü tamamlamış Fransız bandıralı Raymond Croze adlı geminin her yerinde asbest kullanıldığı ve bu durumun tehlikeli madde envanter raporu (IHM) ile doğrulandığı bilinmektedir. 120 metre uzunluğunda ve 8 güverteden oluşan gemi, yaklaşık 100 ton asbest içermektedir. Fakat tehlikeli atık yalnızca bununla sınırlı değildir. Toksik ve kanserojen etkiye sahip polisiklik aromatik hidrokarbonlar (PAH), karbon, hidrojen ve klor atomlarından oluşan poliklorlu Bifeniller (PCB), furanlar, dioksinler, ağır metaller, ağır yağlar, tribütülinler (TBT) başta olmak üzere birçok tehlikeli madde söz konusudur. Öte yandan geminin tehlikeli madde envanter raporunda boya numunesi bulunmadığı fakat geminin inşa edildiği dönemde Fransa'da inşa edilen gemilerin hepsinin asbest içeren boyayla (Bitulutex) kaplandığı bilinmektedir. Dolayısıyla gemide 5 bin metrekareden fazla alanda asbestli boya olabileceği uzmanlar tarafından öngörülmektedir.

Çevreye verdiği zarar ve getirdiği kârın düşüklüğü söz konusu olduğunda, bu tür gemi sökümleri Avrupa'da değil Türkiye, Bangladeş, Hindistan, Pakistan gibi ülkelerde yapılmaktadır. Söküm işlemleri hem çevreyi hem de sürece dahil olan işçilerin ve halkın sağlığını olumsuz etkilemektedir.

Bu bağlamda;

- 1- İzmir Aliağa'daki gemi söküm tesislerinde, özellikle asbest ve diğer tehlikeli atıkların işlenmesi sırasında çevresel etkileri izlemek, denetlemek ve kontrol altında tutmak için hangi mekanizmalar kullanılmaktadır?
- 2- Raymond Croze adlı geminin Türkiye'ye getirilmesi öncesinde, bu geminin içerdiği asbest ve diğer tehlikeli atıklar konusunda bir ön değerlendirme yapılmış mıdır? Yapılmışsa sonuçları nelerdir? İzin sürecine dair prosedür nasıl yürütülmüştür?
- 3- Geminin sökülümü hangi tesiste gerçekleştirilecektir?
- 4- Boyaların potansiyel olarak asbest içerdiği konusunda ilgili tesis bilgilendirilmiş midir?

- 5- Söz konusu tesis bu kadar yüksek miktardaki asbesti kapalı bir ortamda güvenli şekilde işlemeye teknik olarak hazır mıdır?
- 6- Gemi söküm tesislerinde çalışan işçilerin sağlığı ve güvenliği konusunda hangi önlemler alınmaktadır? Tesisteki iş ve işçi sağlığı güvenliği prosedürleri takip edilmekte midir?
- 7- Türkiye'deki gemi söküm tesislerinde yürütülen işlemler sırasında, çevresel etkilerin azaltılması ve tehlikeli atıkların güvenli bir şekilde bertaraf edilmesi için hangi teknolojiler veya yöntemler kullanılmaktadır?
- 8- Avrupa'da gemi sökümü konusunda daha katı düzenlemeler bulunurken, neden bu tür tehlikeli atıkların işlenmesi için Türkiye gibi ülkeler tercih edilmektedir? Bakanlığın bu konuda almayı planladığı veya üzerinde çalıştığı düzenlemeler veya politikalar var mıdır?